

Sveriges digitala förvaltning 2020

En samlad analys och bedömning av digitaliseringen
av den offentliga förvaltningen

Sammanfattning

DIGG har i sitt regleringsbrev för 2020 fått i uppdrag att lämna en årlig samlad analys och bedömning av digitaliseringen i den offentliga förvaltningen. Denna ska utgå från myndighetens uppgifter och baseras på den uppföljning och analys som myndigheten genomfört, samt de särskilda regleringsuppdrag som myndigheten har redovisat under året.

Digitalisering handlar till stor del om data. Hanteringen av data är därför avgörande för förvaltningens digitalisering. Arbetet med grunddata, öppna data, Sveriges dataportal och förhållningssättet att arbeta med data som en strategisk resurs är alla viktiga pusselbitar för utvecklingen framöver och det pågår redan mycket arbete inom dessa områden. För att utveckla förvaltningens dataarbete ytterligare bör regeringen arbeta för att principen om ”en uppgift en gång” ska vara utgångspunkten inom Sveriges förvaltning och på olika sätt främja arbetet med öppna data. Även avgiftsfrihet är en viktig fråga. Detta innebär i många situationer ett intäktsbortfall. Beslut måste därför fattas på politisk nivå om hur detta ska hanteras.

DIGG:s bedömning är att den gemensamma digitala infrastrukturen i Sverige länge varit eftersatt, men att Sverige nu är på rätt spår med goda förutsättningar för att komma ikapp andra jämförbara länder. Etableringen har dock precis påbörjats och det är mycket arbete kvar innan Sverige når hela vägen fram.

Regeringen har höjt ambitionsnivån och fokus i digitaliseringspolitiken ligger nu i högre grad på att öka helhetssynen och konsolidera och standardisera de komponenter och lösningar som behövs i hela eller stora delar av förvaltningen. Denna utveckling bedöms kunna ha stor positiv inverkan på den svenska förvaltningens förutsättningar att tillvarata digitaliseringens möjligheter.

För att svensk förvaltning ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter behöver etableringen av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen prioriteras. Särskilt viktigt är att styrningen av denna kommer på plats tidigt för att underlätta för det fortsatta arbetet. Regeringen måste också se till att alla som behöver har tillgång till en e-legitimation, eftersom detta är en viktig förutsättning för att få tillgång till digital offentlig service.

Genom att peka ut ett digitaliseringsansvar inom fler sektorer, sakområden eller livshändelser kan regeringen också underlätta den digitala transformationen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
1 Inledning.....	5
1.1 Vårt uppdrag.....	5
1.2 Om genomförandet.....	6
1.3 Disposition	6
2 Innovation och digital verksamhetsutveckling.....	8
2.1 Den digitala mognaden är ojämn.....	8
2.2 Behovet av stöd är stort.....	10
2.3 Viktigt med innovation i samverkan	12
2.4 Osäkerhet kring regeltolkningar hindrar utveckling.....	13
3 Data för att skapa värde	15
3.1 Hantering av data en viktig förutsättning.....	15
3.2 Sverige ligger efter i internationell jämförelse när det gäller öppna data	16
3.3 Sverige har höjt ambitionsnivån och ser redan resultat.....	17
3.4 Tre grunddatadomäner går snart i drift.....	19
3.5 Avgiftsfrihet är viktigt för ökad användning.....	20
4 Digital service och inkludering.....	22
4.1 Digital tillgänglighet motverkar digitalt utanförskap	22
4.2 Ökad tillsynskapacitet leder till ökad tillgänglighet.....	23
4.3 Användarfokus är viktigt för digital service och digitala möten i Sverige och EU	24
4.4 SDG-förordningen kommer prägla utvecklingen framöver	25
4.5 Starkare nationell samordning behövs	26
5 Digital infrastruktur	27
5.1 Sverige har saknat en nationell digital infrastruktur.....	27
5.2 Etableringen av en infrastruktur för informationsutbyte och grunddata har påbörjats	28
5.3 Digital identitet är en viktig förutsättning	29
5.4 Digital post befinner sig i ett strategiskt skede	30
5.5 Gemensamma problem behöver lösas gemensamt.....	31
5.6 E-handel är ett delvis moget område	32
5.7 Infrastrukturen är mer än informationsutbyte	33
6 Styrning av digitaliseringspolitiken.....	35
6.1 Regeringen har höjt ambitionsnivån	35

6.2	Utspritt ansvar och frivillighet kan leda till brist på samordning.....	36
6.3	Digitalisering är en lagsport	37
6.4	Gemensam infrastruktur skapar förutsättningar.....	38
6.5	Gemensam framtidsbild underlättar sammanhållen styrning	39
6.6	Uppföljningen av offentlig förvaltnings digitalisering utvecklas	40
7	Vägen framåt.....	42
7.1	Prioritera digital infrastruktur.....	42
7.2	Data bygger den digitala förvaltningen.....	43
7.3	Tydliggör samordnat digitaliseringsansvar inom fler områden.....	45
	Referenser.....	46

1 Inledning

Utifrån DIGG:s uppgift att samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen ges i denna rapport en samlad analys och bedömning av digitaliseringen av offentlig förvaltning.

Regeringen anger i digitaliseringsstrategin *Ett hållbart digitaliserat Sverige från 2017* inriktningen för digitaliseringspolitiken i förvaltningen. Det övergripande målet är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. En effektiv, innovativ och datadriven förvaltning är en förutsättning för att nå detta mål.

Med hjälp av digital teknik kan offentlig service i högre grad utformas efter användarnas behov, öka delaktigheten och insynen, förenklas och göras enkla och säkra för medborgare och företag att använda.¹ Digitala verktyg kan användas för att upprätthålla och höja kvaliteten i offentlig service. Digitalisering är också ett av de främsta verktyg det offentliga har för att möta de välfärdsutmaningar som framföra allt den demografiska utvecklingen för med sig.²

Digitalisering av offentlig förvaltning möjliggör tillgängliggörandet av offentliga data. Genom att tillgängliggöra data för vidareutnyttjande och användande främjas innovation och möjliggörs nya affärsidéer och tjänster. Tillgängliggörande av data bidrar även till öppenhet och insyn i förvaltningen, vilket kan främja demokratin, öka tilliten och motverka korruption. Data är grunden för en framtida digital förvaltning i världsklass.

1.1 Vårt uppdrag

DIGG, Myndigheten för digital förvaltning, har som instruktionsenlig uppgift att bistå regeringen med underlag om utvecklingen av digitaliseringen i offentlig

¹ Utbildningsdepartementet (2016). Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft, Prop.2016/17:50 & Näringsdepartementet (2012). Med medborgaren i centrum - Regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning.

² SOU 2020:8 Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget & Ekholm, Anders et al. (2018). Förbjuden framtid? – den digitala kommunen. Institutet för framtidsstudier (underlagsrapport till Kommunutredningen SOU 2020:8)

förvaltning samt att följa och analysera utvecklingen.³ Som en del i detta uppdrag har regeringen gett myndigheten ett särskilt uppdrag att lämna en årlig samlad analys och bedömning av digitaliseringen i den offentliga förvaltningen.⁴ Detta uppdrag redovisas i denna rapport.

Den samlade analysen och bedömningen ska utgå från myndighetens uppgifter enligt myndighetsinstruktionen och baseras på den uppföljning och analys som genomförts under året, samt de särskilda regeringsuppdrag som myndigheten har redovisat.⁵

1.2 Om genomförandet

Denna rapport baseras på intervjuer genomförda med representanter för alla DIGG:s verksamhetsområden. Utöver detta har samtliga material som DIGG redovisat till regeringen under året har analyserats. Dessutom inkluderar analysen de insatser vi bedrivit inom DIGG:s övriga instruktionsenliga uppgifter.

Projektgruppen har bestått av Magdalena Norlin-Schönfeldt, Arvid Perbo (projektledare) och Peter Rosenback. En intern referensgrupp har knutits till projektet.

1.3 Disposition

Dispositionen i denna rapport utgår från DIGG:s effektmål för verksamhetsåret 2020. Effektmålen är att inom offentlig förvaltning uppnå:

- Ökad förmåga till verksamhetsutveckling, återanvändning, samutveckling och innovation (kapitel 2)
- Ökad förmåga att använda data för att skapa värde (kapitel 3)
- Förbättrad gemensam digital infrastruktur (kapitel 5)
- Ökad digital service och inkludering (kapitel 4)

³ SFS 2018:1486. Förordning med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning

⁴ Infrastrukturdepartementet (2019). Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Myndigheten för digital förvaltning. Regeringsbeslut I2019/03420/DF, I2019/02852/D, I2019/03404/SVS

⁵ Infrastrukturdepartementet (2019). Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Myndigheten för digital förvaltning. Regeringsbeslut I2019/03420/DF, I2019/02852/D, I2019/03404/SVS

- Förbättrad styrning mot framtida behov (kapitel 6)

Varje effektmål behandlas i var sitt kapitel. I varje kapitel görs även bedömningar om hur offentlig förvaltnings digitalisering ligger till i förhållande till effektmålen. Dessa bedömning sammanfattas i en inledande ruta. Rapporten avslutas med ett kapitel där DIGG ger rekommendationer för hur förvaltningen bäst kan ta nästa steg på vägen mot en effektiv, innovativ och datadriven digital förvaltning.

2 Innovation och digital verksamhetsutveckling

DIGG:s bedömning är att den digitala mognadsgraden i den offentliga förvaltningen är ojämn. Vissa aktörer har en hög digital mognadsgrad och deltar även ofta i utveckling i samverkan. Hos andra är mognadsgraden lägre och här krävs en utveckling innan organisationen är redo att delta i utveckling i samverkan med andra. Det finns behov av stöd både för att höja mognadsgraden, men också för att underlätta för utveckling i samverkan med andra, både offentliga och privata aktörer. Detta gäller särskilt arbetet med nyttorealiserings. Dessutom finns ett stort behov av stöd gällande juridiska överväganden, inte minst när det handlar om implementering av nya tekniker.

2.1 Den digitala mognaden är ojämn

Digital mognad är en organisations förmåga att ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Denna förmåga bygger bland annat på myndighetens interna styrning och strategiarbete, kompetensförsörjning och arbete med nyttorealiserings och informationssäkerhet.⁶ Att ha en viss digital mognadsgrad är en viktig förutsättning för att en organisation ska kunna dra nytta av de möjligheter som digitaliseringen innebär när de utvecklar sin verksamhet. Det är också en viktig förutsättning för att skapa utrymme för innovation och för att kunna delta aktivt i utveckling i samverkan med andra.

Samhället går igenom en snabb digital utveckling och därmed möter svensk offentlig förvaltning nya krav och förväntningar. Det innebär att det inte längre är hållbart att enbart digitalisera och automatisera befintliga processer, utan offentlig förvaltning kommer att i många fall behöva utveckla nya verksamhetsmodeller och lösningar utifrån de nya möjligheter som digitaliseringen medför. Till exempel innebär digitalisering möjligheten för individen att samlat möta offentlig

⁶ DIGG (2019). Myndigheters digitala mognad och it-kostnader. Dnr: 2019-469.

förvaltning utifrån den händelse individen befinner sig i, istället för att individen själv behöver söka upp alla offentliga aktörer som har en del i händelsen.

Den mognadsmätning som DIGG gjorde i inledningen av 2020 visar att många mindre myndigheter ligger efter de (ofta) större myndigheterna som deltar i eSamverkansprogrammet.⁷ Undersökningen visar också att det i viss mån finns ett väl utvecklat och strukturerat arbete kring digitala investeringar, vilket även bekräftas i Statskontoret rapport om digitala investeringar⁸. Till exempel anser sig myndigheterna över lag vara bra på att förvalta it, på informationssäkerhet och på att styra projekt, däremot anger de att de är sämre på att bedöma och säkerställa att de nyttor som ett projekt kan innebära realiserar. Även om ingen motsvarande mätning genomförts för kommuner och regioner är det tydligt av de dialoger som DIGG haft under året att bilden är densamma där. Vissa kommuner ligger långt framme gällande digital mognad, medan andra har längre kvar. De områden som framstår som särskilt komplicerade för kommuner är arbete med informationssäkerhet och förmåga att arbeta tvärfunktionellt. Kompetens kring säkerhet och juridik kommer ofta in sent i utvecklingsprocesserna istället för att vara med i hela utvecklingsresan, vilket innebär att tekniken kan finnas på plats men att lösningen ändå inte är implementerbar för att den inte lever upp till säkerhets- eller lagkrav.

Under 2020 har DIGG bedrivit två regeringsuppdrag som adresserar förbättrad styrning av digitala investeringar. Det första riktades till Statens jordbruksverk och avsåg att tillsammans med DIGG och länsstyrelserna utveckla digitaliseringen av verksamhetsstödet.⁹ Inom det uppdraget har DIGG genomfört en analys och tagit fram förslag på förbättringar som avser Statens jordbruksverks och länsstyrelsernas planering avseende det digitala verksamhetsstödet inför den gemensamma jordbrukspolitiken 2021–2027. Detta uppdrag har gett DIGG viktiga insikter om den komplexitet som myndigheter står inför vid utveckling i samverkan med andra och vilka områden som stöd behöver utvecklas inom. Till exempel visade analysen på vikten av att fokusera på produkt istället för linje för

⁷ DIGG (2019). Myndigheters digitala mognad och it-kostnader. Dnr: 2019–469. Se även <https://www.esamverka.se/>

⁸ Statskontoret (2020). Styrning av digitala investeringar. Delrapport. Dnr 2020/40–5

⁹ Näringsdepartementet (2020). Uppdrag att utveckla digitaliseringen av verksamhetsstöd för den gemensamma jordbrukspolitiken. Regeringsbeslut N2020/01636/JL

att nå ökad flödeseffektivitet, vikten av att ha konkreta mål som kopplar mot processer, samt vikten av en tydlig styrmodell för samverkan.¹⁰

Det andra uppdraget riktades till Statskontoret och DIGG och syftade till att analysera och ta fram förslag på en utvecklad styrning av digitala investeringar i offentlig förvaltning.¹¹ Uppdraget var indelat i två delar, där Statskontoret i första delen bland annat skulle kartlägga hur statliga myndigheter i dag arbetar med nyttorealiserings. I andra delen lämnade DIGG förslag på hur styrningen och stödet för nyttorealiserings kunde stärkas.

Statskontorets kartläggning visar att myndigheter generellt har god kunskap och arbetar strukturerat med digitala investeringar. Samtidigt påvisas vissa brister. Många följer inte upp nyttor i någon större utsträckning och flera myndigheter uppger i intervjuerna att de saknar verktyg och arbetssätt för att följa upp eller beräkna samhällseffekter. Utmaningarna och svårigheterna är som störst vid myndighetsgemensamma projekt där nyttor eller kostnader inte primärt tillfaller den egna myndigheten.¹² För att utveckla styrningen av digitala investeringar föreslår DIGG att regeringen ger tydligare mandat, pekar ut ansvar för uppföljning och undanröjer ekonomiska och rättsliga hinder. Den vägledning för nyttorealiserings som DIGG förvaltar föreslås också utvecklas så att den ger mer stöd vid gemensamma digitala investeringar, bland annat genom att ha ett tydligare samhällsekonomiskt perspektiv.¹³

2.2 Behovet av stöd är stort

De kontakter som DIGG har med offentliga aktörer och de analyser som DIGG gjort under året visar att de aktörer som har låg digital mognadsgrad behöver stöd i hur digital verksamhetsutveckling bör bedrivas. För de aktörer som kommit längre i sitt arbete och har en relativt sett hög mognadsgrad behövs istället en större samsyn kring digital verksamhetsutveckling, en bredare tillämpning av

¹⁰ DIGG (2020). Uppdrag att utveckla digitaliseringen av verksamhetsstöd för den gemensamma jordbrukspolitiken. Delrapport i regeringsuppdraget N2020/01636/JL

¹¹ Infrastrukturdepartementet (2020). Uppdrag att analysera och ta fram förslag på utvecklad styrning av digitala investeringar i offentlig förvaltning. Regeringsbeslut I2020/00420/DF

¹² Statskontoret (2020). Styrning av digitala investeringar. Delrapport. Dnr. 2020/40-5

¹³ DIGG (2020). Styrning av digitala investeringar. Slutrapport. Dnr. 2020-325

Svenskt ramverk för digital samverkan¹⁴ och en djupare förståelse för de juridiska förutsättningarna för förvaltningsgemensam utveckling. Offentlig förvaltning behöver också generellt stöd i hur nya tekniker som exempelvis artificiell intelligens (AI) kan tillämpas och bidra till utveckling.

Det finns även behov av stöd i form av digitala verktyg. covid-19-pandemin har synliggjort problem kring samarbete över organisationsgränser och utveckling i samverkan. När vi inte kan träffas fysiskt blir behovet av digitala verktyg för distansmöten och samverkansytur inom offentlig förvaltning väldigt tydligt. DIGG har, i ett pågående regeringsuppdrag, tillsammans med Post- och Telestyrelsen kartlagt erfarenheter kring den digitala omställning som olika sektorer genomgått i spåren av covid-19.¹⁵ Kartläggningen visar att olika offentliga aktörer har valt olika lösningar för att hålla digitala möten, och det finns exempel på att fysiska möten har behövt genomföras, trots pandemin, därför att inget digitalt verktyg har funnits som fungerat för alla deltagare. Digital samverkan och samarbete kan inte utföras optimalt om inte gränssnitt för digitala system och tjänster på något sätt samordnas. Detta blir särskilt aktuellt när förvaltningsgemensamma komponenter och byggblock ska utvecklas och är ett viktigt arbete att komma vidare med framöver.

DIGG leder ett uppdrag med att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte.¹⁶ Inom uppdraget pågår arbete bland annat för att etablera byggblock för identitet och auktorisation som bör kunna underlätta samverkan mellan olika aktörer framöver, eftersom att de möjliggör att verifiera om en person är behörig till en viss tjänst eller till viss information. Behovet av identifikation och auktorisation är dock långt större än enbart för ett samverkanssyfte, vilket diskuteras närmare i avsnitt 5.3 och 7.1 nedan.

DIGG ser behov av en plattform där varje enskild aktör får ett samlat, riktat och samordnat stöd för den egna mognadsutvecklingen, såväl som för digital verksamhetsutveckling. Det behövs också samverkansytur där offentlig

¹⁴ DIGG (2020). Svenskt ramverk för digital samverkan. Tillgänglig: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/svenskt-ramverk-for-digital-samverkan> [Hämtat: 2020-12-11]

¹⁵ Infrastrukturdepartementet (2020). Uppdrag att kartlägga och analysera erfarenheter och behov av åtgärder för att leva och verka digitalt i spåren av Covid-19. Regeringsuppdrag I2020//01584/D

¹⁶ Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte. Regeringsbeslut I2019/03306/DF, I2019/01036/DF (delvis), I2019/01361/DF (delvis), I2019/02220/DF

förvaltning kan samutveckla och innovera för att hitta nya lösningar, men också återanvända och vidareutveckla varandras befintliga lösningar. För att utveckling i samverkan ska underlättas behöver det dessutom vara klarlagt hur ägandeskapet av lösningar som tas fram ska se ut. Även former eller affärsmodeller för eventuell framtida återanvändning av det som utvecklas behöver tydliggöras.

2.3 Viktigt med innovation i samverkan

Ett problemområde som industrivärldens samarbetsorganisation OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) nämner i sin rapport *Digital Government Review of Sweden*¹⁷ är att användarengagemang och problemlösning inte finns med i tillräcklig utsträckning inom arbetet med öppna data inom Sveriges offentliga förvaltning. Detta avser bland annat sådant som hur man identifierar och förbereder relevant data för publicering samt förekomsten av användarfeedback.

OECD pekar ut *Hack for Sweden* som ett av de mest relevanta exemplen när det gäller intressentengagemang kring öppna data. De menar att hackatons som Hack for Sweden är en bra metod för att öka medvetenheten om vad offentliga öppna data kan leda till, öka innovationsförmågan inom den offentliga förvaltningen och öka återanvändningen av öppna data. DIGG har också föreslagit utveckling av en utmaningsdriven innovationsplattform, med ett automatiserat stöd för hela eller delar av processen från idégenerering till innovationsutveckling¹⁸.

När offentlig förvaltning samverkar med det privata näringslivet uppstår frågor som är viktiga att ta ställning till och besluta om för att möjliggöra utveckling i samverkan och innovation. Frågor om ägarskap till resultat, hur patent ska hanteras och hur avkastning på gjorda investeringar säkerställs blir viktiga att tydliggöra för att privat sektor ska ha incitament att samverka med offentlig förvaltning. Här kan övrig offentlig förvaltning dra lärdomar från akademien och från stora privata bolag som tidigare har hanterat dessa frågor och hittat lösningar för att bedriva innovationsarbete i samverkan.

¹⁷ OECD (2019). Digital Government Review of Sweden: Towards a Data-driven Public Sector. OECD Digital Government Studies. Paris: OECD Publishing.

¹⁸ DIGG (2020). Förvaltnings- och finansieringsförslag för challengesgov.se. Bilaga 3 till Delrapport avseende regeringsuppdrag rörande öppna data, öppen och datadriven innovation samt AI. Dnr: 2019-139

2.4 Osäkerhet kring regeltolkningar hindrar utveckling

Den kartläggning som DIGG genomfört gällande offentlig förvaltnings förmåga att använda artificiell intelligens (AI)¹⁹ visar att det finns flera anledningar till att implementeringen av nya tekniker går långsamt. Det beror främst på osäkerhet kring hur de nya teknikerna fungerar tillsammans med befintliga regelverk, begränsningar i möjligheterna att behandla personuppgifter och bestämmelser som försvårar eller hindrar tillgång till vissa uppgifter från andra aktörer. Säkerhetsfrågor, tillgång till rätt kompetens och etiska aspekter är också sådant som behöver hanteras för att nya tekniker så som AI ska kunna implementeras.

DIGG:s mognadsmätning visar också att myndigheterna själva bedömer att befintliga lagar och regler är det största hindret för digital utveckling generellt. Här anges både befintligt regelverk och osäkerhet vid regeltolkning som hindrande för att digitalisera verksamheten.

DIGG anser därför att det är viktigt att det skapas förutsättningar för att ta fram författningsstöd som möjliggör testverksamhet, eftersom att det skulle kunna stimulera offentlig förvaltning till att genomföra försök med att använda nya tekniker. Att etablera ett så kallat rättsligt beredningsorgan²⁰ som kan stödja en rättsutveckling som följer teknikutvecklingen kan bidra till att snabba på både digitaliseringstakten och implementeringen av nya tekniker. Vid digital verksamhetsutveckling och innovation råder det också ofta osäkerhet kring vad som är möjligt att göra inom ramen för befintlig lagstiftning. Den satsning på rättsligt stöd som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2021 är därför viktig. Satsningen innebär medel för att DIGG ska kunna vägleda och ge rättsligt stöd till den offentliga förvaltningen. DIGG har även förslagit att ett förvaltningsgemensamt stöd etableras avseende AI som bland annat består av ett kompetenscenter där offentlig förvaltning kan få expertstöd i frågor som bland

¹⁹ DIGG (2020). Främja den offentliga förvaltningens förmåga att använda AI. Delrapport i regeringsuppdraget I2019/01416/DF, I2019/01020/DF (delvis)

²⁰ Enligt förslag från bland annat Digitaliseringsrättsutredningen (SOU 2018:25).

annat rör juridik, etik, datahantering, utveckling, modeller, säkerhet, arkitektur, förändringsledning, arbets- och leveranssätt och upphandling.²¹

²¹ DIGG, Främja den offentliga förvaltningens förmåga att använda AI, Delrapport i regeringsuppdraget I2019/01416/DF, I2019/01020/DF (delvis)

3 Data för att skapa värde

För att stärka arbetet med data i offentlig förvaltning bedömer DIGG att det behövs gemensamma byggblock och principer som går att nyttja istället för att alla utvecklar egna lösningar som dessutom riskerar att inte passa in i den framväxande förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Idag läggs mycket resurser på att samla in data från privatpersoner och företag istället för att återanvända data som redan finns hos andra aktörer inom offentlig förvaltning. Data är inte tillräckligt väl beskriven eller har dålig kvalitet eftersom att den inte hanteras som en strategisk resurs. För att nå ännu längre krävs det förändringar i såväl rättsliga, organisatoriska som finansiella förutsättningar. Detta gäller exempelvis avgiftsfria data och krav på att tillgängliggöra och återanvända data. Grunddata, öppna data, Sveriges dataportal och förhållningssättet att arbeta med data som en strategisk resurs är alla viktiga pusselbitar om Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

3.1 Hantering av data en viktig förutsättning

Digitalisering handlar till stor del om data. En av de viktigaste förutsättningarna för att Sverige ska kunna ta nästa steg i utvecklingen av den digitala förvaltningen är därför att offentlig förvaltning i högre grad hanterar data som den strategiska resurs som den är. Detta innebär i korthet att ha ett förhållningssätt till sina data där de ses som en värdefull resurs, på ett liknande sätt som man ser på andra resurser för sin verksamhet så som exempelvis personal eller fastigheter. För offentlig förvaltning innebär detta dessutom ett förhållningssätt att se värdet på sina data ur ett större perspektiv, inte enbart som värdefullt för den egna verksamheten. Data som en aktör äger kan nämligen användas både för att skapa nytta i den egna verksamheten och det egna välfärdsuppdraget, som för verksamheter i samverkan och för samhället i stort.

Därför krävs en helhetssyn på informationshantering, en ökad proaktivitet i hanteringen av data och stöd från ledningen för arbetet. Redan från det att data skapas behöver organisationen ha en beredskap för hur data ska hanteras, bevaras och tillgängliggöras. I praktiken innebär detta att organisationer behöver ställa

höga krav på såväl tekniska plattformar och infrastruktur, processer för datahantering som på informationssäkerhet. Det innebär även att man behöver känna till datas egenskaper vad gäller sådant som kvalitet, riktighet, tillgänglighet, aktualitet och ägarskap.

För att möjliggöra datadriven innovation i samhället och inom offentlig förvaltning är tillgången till öppna data och öppna API:er centralt.

3.2 Sverige ligger efter i internationell jämförelse när det gäller öppna data

OECD publicerar vart annat år ett index om öppna offentliga data: *OURdata Index*²². Av alla de 33 länder som redovisas 2019 ligger Sverige på plats 32 i den totala sammanställningen. Sverige placerar sig i botten både när det gäller tillgång till data och användbarhet av data, men ligger något bättre till avseende offentligt stöd för återanvändning av data. Att Sverige ligger något bättre till i den sista kategorin beror delvis på arbetet med Hack for Sweden, och det samarbete med näringslivet och civilsamhället som det evenemanget skapar. Sverige får i mätningen låga betyg såväl när det gäller policy kring öppna data, mängden tillgängliga data på dataportalen och användning av öppna data. Även i rapporten *Digital Government Review of Sweden* från 2019 identifierar OECD arbetet med öppna data som det område som Sverige måste jobba mest med för att bibehålla ranking gällande nyttjande av digitaliseringens möjligheter.²³

I DIGG:s undersökning²⁴ är bilden som framträder delvis en annan. Där uppger många myndigheter att de publicerar öppna data och arbetar aktivt för vidareutnyttjande. Knappt två tredjedelar, 65 procent, av myndigheterna uppger att de publicerar öppna data som kan användas av andra. Drygt hälften av myndigheterna anger att arbetet med att tillgängliggöra efterfrågade data som öppna data är en prioriterad fråga, och fyra av tio att de arbetar aktivt för att stimulera vidareutnyttjandet av den öppna data som publiceras.

²² OECD (2020). Open, Useful and Re-usable data (OURdata) Index: 2019 - Policy Paper. Tillgänglig: <http://www.oecd.org/gov/digital-government/policy-paper-ourdata-index-2019.htm> [Hämtat: 2020-12-11]

²³ OECD (2019). Digital Government Review of Sweden: Towards a Data-driven Public Sector. OECD Digital Government Studies. OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/4daf932b-en>.

²⁴ DIGG (2020). Myndigheters digitala mognad och it-kostnader. Dnr. 2019-469.

Samtidigt är det mycket få myndigheter som i praktiken publicerar sina data på den nationella dataportalen. Andra undersökningar har också visat att engagemanget för öppna data i praktiken är lågt, att det oftast finns hinder för användning och att myndigheterna endast publicerar en mindre del av sin offentliga, digitala information öppet.²⁵ Sammantaget talar detta för att myndigheterna antingen överskattar sin förmåga, eller har en bredare och mer tillåtande definition av öppna data och vidareutnyttjande än de som vanligtvis används i internationella jämförelser.

Den offentliga förvaltningen skapar och använder stora mängder data. Dessa data har dels ett stort ekonomiskt värde, men genom att tillgängliggöra dem ges även medborgare, företag och det civila samhället större möjligheter att bidra till att lösa utmaningar och samhällsproblem. Öppna data ökar öppenheten och insynen i förvaltningen, och kan därför bidra till demokratin, öka tilliten och motverka korruption. Slutligen är den kunskap, de förhållningssätt till data och de verksamhetssystem som behövs för ett framgångsrikt arbete med öppna data också gynnsamt för arbetet med data i stort i offentlig förvaltning.

3.3 Sverige har höjt ambitionsnivån och ser redan resultat

Sverige har de senare åren höjt ambitionsnivån när det gäller öppna data, grunddata och informationsutbyte. Detta visar sig inte minst genom etableringen av DIGG, uppdragen att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, ramverk för grunddata samt att främja datadriven innovation.²⁶ I budgetpropositionen 2021 framgår också att Regeringen under 2021 avser att ta fram en strategisk inriktning för data, som bland annat ska bidra till ett ökat utbud av och tillgänglighet till öppna data.²⁷

²⁵ Se till exempel Statskontoret (2018:6). Hinder för att använda myndigheternas öppna data.

²⁶ Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte. Regeringsbeslut I2019/03306/DF, I2019/01036/DF (delvis), I2019/01361/DF (delvis), I2019/02220/DF; Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen. Regeringsbeslut I2019/03307/DF, I2019/01361/DF (delvis), I2019/01412/DF, I2019/01447/DF & Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens. Regeringsbeslut I2019/01416/DF, I2019/01020/DF.

²⁷ Prop. 2020/21:1 Budgetpropositionen för 2021. Utgiftsområde 22. Finansdepartementet.

Vad gäller öppna, offentliga data har DIGG under 2020 tagit fram ett förslag till handlingsplan för tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna data.²⁸ Där föreslås åtgärder för att etablera en nationell datapolitik, effektivisera datahanteringen och för att motivera och engagera aktörer i arbetet med öppna data.

En ökad användning av den data som Sveriges offentliga förvaltning förvarar skulle medföra stor nytta för medborgare, företag och det civila samhället. En grundförutsättning för att öka förmågan att tillgängliggöra data, så att det främjar en vidare användning, har varit att fastställa *Principer för att tillgängliggöra information*. Principerna syftar till att offentliga verksamheter ska fatta mer likartade beslut och successivt få en mer likartad hantering av information.²⁹

I september 2020 lanserade DIGG en ny och förbättrad version av Sveriges dataportal. Den nya portalen dataportal.se ska fungera som en plattform för att leverera värden i den förvaltningsgemensamma infrastrukturen och förbättra digital samverkan mellan det offentliga, näringslivet och civilsamhället. Sveriges nya dataportal samordnar och tillgängliggör data och API:er som tillhandahålls för vidareutnyttjande, dess specifikationer över informations- och datamodeller samt länkade och maskinläsbara begrepps- och kodlistor. Det innebär att den nya dataportalen inte bara är utvecklad för öppna data, utan den blir en plattform även för att hitta grunddata, data som tillgängliggörs med olika villkor, API:er med mera. Ambitionen med dataportal.se är att den ska spela en central roll i tillgängliggörandet av information för vidareutnyttjande i syfte för att öka Sveriges förmåga att bedriva öppen och datadriven innovation.

Under året som gått har mängden data på dataportalen ökat kraftigt. Detta beror till stor del på att statistikmyndigheten SCB ökade antalet datamängder som de tillgängliggör via portalen. Bland dessa kan nämnas flera eftertraktade datamängder så som befolkningsstatistik, konsumentprisindex och bruttonationalprodukt. Hittills har SCB publicerat över 4 000 datamängder med öppna data på dataportalen.

²⁸ DIGG (2020). Förslag till handlingsplan för tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna data. Bilaga 1 till Delrapport avseende regeringsuppdrag rörande öppna data, öppen och datadriven innovation och AI. Dnr: 2019-139

²⁹ DIGG (2020). Principer för att tillgängliggöra information. Tillgänglig: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/sveriges-dataportal/principer> [Hämtat: 2020-12-08]

För att stimulera arbetet med datadriven innovation har DIGG ett regeringsuppdrag att arbeta med hackatonet *Hack for Sweden*³⁰. Hack for Sweden har varit en årlig innovationstävling, men under året har DIGG utvecklat ett nytt och mer långsiktigt koncept för hur arbetet skulle kunna bedrivas framöver. Fokus i det arbetet har framför allt varit att tydligare knyta arbetet till behovsägare och göra det till en mer regelbunden del i utvecklingen inom offentlig förvaltning. Det nya konceptet innebär också ett mer strukturerat efterarbete för att realisera idéerna som kommit fram.

Under 2020 fokuserade Hack for Sweden inledningsvis på *Hack the Crisis*, ett hackaton med syfte att hitta innovativa lösningar på corona-krisen. Av de 521 lösningsförslag som lämnades in från de tävlande lagen identifierades 25 lösningsförslag som i efterarbetet bedömdes ha högst potential. Av dessa 25 lösningsförslag är 6 lösningsförslag realiserade eller nära realisering i dagsläget. Bland dessa kan nämnas BreakEven, som hjälper privatpersoner att stötta lokala företag, och Telehelp, en tjänst som kopplar samman personer med behov av enkla tjänster med volontärer.³¹

3.4 Tre grunddatadomäner går snart i drift

Sverige har tidigare saknat en nationell digital infrastruktur och datahantering. Detta har lett till flera myndighets- och sektorsspecifika lösningar, vilket är ineffektivt för staten som helhet. För att möjliggöra en mer strukturerad och effektiv datahantering fick Bolagsverket, Lantmäteriet, DIGG, MSB samt Skatteverket i december 2019 i uppdrag att tillsammans etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den svenska förvaltningen.³² En första övergripande version av en långsiktig plan för arbetet delredovisades till Infrastrukturdepartementet den 28 februari 2020.³³ Den slutliga långsiktiga planen kommer att redovisas den 31 januari 2021.

³⁰ Infrastrukturdepartementet (2020). Uppdrag att vara projektledare för respektive använda Hack for Sweden. Regeringsbeslut I2020/00911/DF

³¹ DIGG (2020). Hack the Crisis Sweden. Slutrapport. Dnr: 2020-621

³² Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen. Regeringsbeslut I2019/03307/DF, I2019/01361/DF (delvis), I2019/01412/DF, I2019/01447/DF

³³ DIGG (2020). Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen. Delrapport. AD 2019:585.

Grunddata är en mycket viktig del i den offentliga förvaltningens arbete med att förbättra datahanteringen och därmed möjliggöra större precision, kvalitet och automatiseringsgrad i offentlig verksamhet. Grunddata är data som hämtas direkt från källan och därför inte dubbellagras på det sätt som ofta förekommer inom offentlig förvaltning. Den lever också upp till på förhand fastställda krav på bland annat interoperabilitet, tillgänglighet, kvalitet och säkerhet. Grunddata är i praktiken data som beskriver kärnobjekt i samhällsprocesser och som används av flera aktörer.

Den 31 januari 2021 kommer tre grunddatadomäner att gå i drift. Dessa är etablerade inom tre myndigheters ordinarie verksamhet och är *företag* (Bolagsverket), *fastighetsinformation och geografisk information* (Lantmäteriet) samt *person* (Skatteverket). Etableringsuppdragets ambition är att skapa en gemensam modell för ingående domäner och att det kommer att ansluta fler grunddatadomäner under 2021. All information om grunddatadomänerna kommer även finnas beskriven på dataportal.se under första kvartalet 2021.

Etableringen av grunddatadomänerna är en viktig möjliggörare för att Sverige ska kunna leva upp till de svenska digitaliseringspolitiska och förvaltningspolitiska målen³⁴, men även till de högt ställda mål som finns angivna av EU, bland annat de som följer av SDG-förordningen³⁵ och Tallinndeklarationen³⁶ om att bara behöva lämna in en uppgift en gång (TOOP, *The once-only principle*)³⁷.

3.5 Avgiftsfrihet är viktigt för ökad användning

Flera studier har visat att efterfrågan på offentlig data för vidareutnyttjande är priskänslig. För användarna är avgifter ett av de allra största hindren.³⁸ Avgifter har även en negativ påverkan på återanvändningen av data inom offentlig förvaltning. Både grunddata och öppna data borde därför vara så kallade avgiftsfria

³⁴ Se bl.a. Näringsdepartementet (2012). Med medborgaren i centrum – regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning. Dnr N2012/06402/ITP; Näringsdepartementet (2017). För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi. Dnr. N2017/03643/D & Prop. 2009/10:175 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt. Finansdepartementet.

³⁵ Förordningen om en gemensam digital ingång (EU/2018/1724)

³⁶ Tillgänglig: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration>

³⁷ Tillgänglig: <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/Once+Only+Principle>

³⁸ SOU 2014:10. Ett steg vidare – Nya regler och åtgärder för att främja vidareutnyttjande av handlingar, s. 97.

data om nyttan fullt ut ska kunna realiseras. Med avgiftsfria data avses data som är utan avgift för slutanvändaren.

Inom ramen för etableringsuppdraget av en nationell infrastruktur för informationsutbyte samt ett nationellt ramverk för grunddata ska analys genomföras angående vilka åtgärder som krävs för att göra grunddata inom utpekade grunddatadomäner avgiftsfria inom hela den offentliga förvaltningen.

Om avgiftsfrihet ska kunna bli verklighet innebär det att finansieringen av vissa verksamheter inom offentlig förvaltning behöver förändras. Avgiftsfrihet innebär i många situationer ett intäktsbortfall. Beslut måste därför fattas på politisk nivå om hur detta ska hanteras. Den kommande öppna datalagen och en ökad efterfrågan och tillgång till öppna datamängder kommer även det att sätta press på verksamheter att anpassa sina finansieringslösningar.

4 Digital service och inkludering

DIGG:s bedömning är att det finns stora skillnader mellan kommuner och regioner i hur långt man kommit i sitt tillgänglighetsarbete, främst på grund av stora skillnader i resurser mellan olika aktörer.

DIGG anser att Sveriges offentliga förvaltning behöver förbättra och samordna den digitala servicen för privatpersoner och företag. På samma sätt som arbetet samordnas kring olika grunddatadomäner behövs det aktörer som samordnar olika sektorer, till exempel arbetsmarknaden eller utbildningssektorn, för att driva på digitaliseringen i en tydligare riktning. Krav från EU, främst i form av SDG-förordningen som sätter fokus på användarnas behov av en gemensam digital ingång och ”en uppgift en gång”, kommer att kräva en stark samordning som kopplar mot den förvaltningsgemensamma infrastrukturen om Sverige ska lyckas i sitt införande.

4.1 Digital tillgänglighet motverkar digitalt utanförskap

Allt fler använder sig av digitala samhällstjänster under 2020, även i grupper som inte har använt digitala tjänster tidigare. I spåren av covid-19-pandemin har e-handeln och antalet digitala läkarbesök ökat kraftigt, samtidigt som många arbetsplatser låtit sina anställda börja distansarbete på heltid.³⁹ Det är dock fortfarande många som av olika anledningar inte kan ta del av de digitala tjänster som nu erbjuds i samhället. Det kan bero på kompetensbrist, på bristande uppkopplingsmöjligheter, men också på olika typer av funktionsvariationer. Detta betyder att många personer under pandemin helt har utestängts från samhällsservice. Det är viktigt att motverka det digitala utanförskapet genom att exempelvis jobba aktivt med att tillgängliggöra digitala tjänster.

³⁹ Erfarenheter från det pågående arbetet med att kartlägga och analysera erfarenheter och behov av åtgärder för att leva och verka digitalt i spåren av utbrottet av covid-19

Digital offentlig service ska vara tillgänglig för alla. Tillgänglighet är därför en viktig del i digitaliseringen. Den nationella tillgängligheten till digitala tjänster varierar dock stort hos statliga myndigheter, kommuner och regioner. Till exempel har kommuner med sämre ekonomiska förutsättningar en relativt större utmaning då de måste leva upp till samma standarder på tillgänglighet på sina webbplatser som kommuner med mer resurser.

Krav på tillgänglighet finns i lagen om tillgänglighet till digital offentlig service, den så kallade dos-lagen.⁴⁰ Lagen innehåller i korthet bestämmelser som innebär att tjänster och information som en offentlig aktör tillhandahåller genom en webbplats eller mobil applikation ska leva upp till vissa specifika krav. Kraven syftar till att göra den digitala servicen möjlig att uppfatta, hanterbar, begriplig och robust för så många som möjligt.

Lagen baseras på webbtillgänglighetsdirektivet från EU⁴¹ och trädde i kraft i Sverige i september 2019. Den hänvisar till en harmoniserad europeisk standard och omfattar webbplatser från offentliga aktörer. Inledningsvis inkluderades webbplatser som var upp till ett år gamla, men från den 23 september 2020 omfattas också äldre webbplatser.

4.2 Ökad tillsynskapacitet leder till ökad tillgänglighet

DIGG:s roll som tillsynsmyndighet av digital offentlig service innebär att myndigheten arbetar utifrån de kriterier som finns i EU-kommissionens genomförandebeslut, och att det är DIGG som mottar anmälningar om bristande tillgänglighet. Idag hänvisar direktivet och lagen till riktlinjer som består av ett antal kriterier som ska vara uppfyllda. DIGG har idag möjlighet att automatiskt granska ungefär 30 procent av kriterierna, de övriga kriterierna behöver manuell handpåläggning. Detta leder till att tillsynsarbetet är ett resurskrävande arbete som dessutom försvåras av att det finns digitala tjänster som är svåra att hitta då de ägs av offentliga aktörer men exempelvis ligger på egna domäner. DIGG jobbar för närvarande med en föreskriftsändring som innebär att berörda aktörer måste tala om var deras tillgänglighetsredogörelser och tjänster finns på ett standardiserat

⁴⁰ SFS 2018:1937. Lag om tillgänglighet till digital offentlig service.

⁴¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer.

sätt. På så sätt kan DIGG verifiera dem. Bättre automatiska verktyg som per automatik kan hitta fler brister på webbplatser skulle också utöka tillsynskapaciteten. Detta skulle kunna höja effekten och snabba på det digitala tillgänglighetsarbetet.

4.3 Användarfokus är viktigt för digital service och digitala möten i Sverige och EU

På EU:s inre marknad är avsikten att varor, tjänster, personer och kapital ska kunna röra sig fritt. Under covid-19-pandemin, med stora störningar i den fria rörligheten av personer, har fokus på den digitala dimensionen av den inre marknaden ökat. Behovet av mer samordnade digitala medborgarmöten har ökat kraftigt under 2020, vilket är en förstärkning av en redan existerande trend.⁴²

Även nationellt visar pandemin på brister i samordningen av den digitala servicen och de digitala mötena. Den enskilde behöver idag exempelvis ofta lämna samma uppgifter till olika myndigheter, kommuner och regioner. Det är också svårt för den enskilde att förstå vilken aktör som ska kontaktas i en viss fråga. Detta visar på vikten av att i samverkan med andra aktörer utveckla inom till exempel en livshändelse och ha ett tydligt användarperspektiv.⁴³

EU-kommissionens mätning *eGovernment Benchmark*⁴⁴ visar att Sverige jämfört med andra EU-länder har utmaningar vad gäller användarfokus i offentliga digitala tjänster och Sveriges resultat varierar dessutom mycket mellan olika livshändelser. I DIGG:s undersökning av statliga myndigheters digitala mognad⁴⁵ uppger dock 74 procent av de myndigheter som har digitala tjänster att de direkt involverar användare i utvecklingen. 73 procent av myndigheterna uppger att de följer upp användarnöjdheten i sina tjänster. Tre av tio anger att de följer upp färdigställandegraden i tjänsterna. I tidigare undersökningar som DIGG

⁴² Erfarenheter från det pågående arbetet med att kartlägga och analysera erfarenheter och behov av åtgärder för att leva och verka digitalt i spåren av utbrottet av covid-19

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Europeiska kommissionen (2020). *eGovernment Benchmark 2020: eGovernment that works for the people*. Tillgänglig: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/egovernment-benchmark-2020-egovernment-works-people> [Hämtat: 2020-12-11]

⁴⁵ DIGG (2020). *Myndigheters digitala mognad och it-kostnader*. Dnr: 2019-469.

genomfört framgår det dock att det finns stora utrymmen för förbättringar gällande utveckling i samverkan med andra.⁴⁶

4.4 SDG-förordningen kommer prägla utvecklingen framöver

I samband med införandet av den så kallade SDG-förordningen⁴⁷, har EU tagit krafttag för att etablera en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster. Förordningen ställer stora krav på medlemsstaterna och syftar till att göra det enklare för privatpersoner och företagare att agera över gränserna, till exempel flytta till ett annat land, arbeta i ett annat land eller bedriva affärsverksamhet i ett annat land. Detta ska erbjudas genom en gemensam digital ingång på EU-nivå, som sedan lotsar användarna vidare till relevant information och relevanta digitala tjänster i varje medlemsstat. Med tanke på den nuvarande situationen med varierande tillgänglighet och mognad på digitala tjänster i Sverige bedömer DIGG att samordning och förvaltningsgemensam utveckling kommer vara viktiga förutsättningar för att Sverige ska kunna leva upp till kraven på det mest effektiva sättet.

SDG-förordningen är mycket ambitiös och långtgående samtidigt som den har en tuff tidplan. DIGG är utpekad av regeringen att vara nationell samordnare i Sverige⁴⁸. DIGG har därför etablerat kontakt med de statliga myndigheter, privata aktörer med offentliga uppdrag samt kommuner och regioner som bedöms behöriga enligt SDG-förordningen. Dessa aktörer är skyldiga att genomföra olika aktiviteter för att tillgängliggöra användarvänlig information och digitala tjänster för användare inom EU via den EU-gemensamma webbsidan och samtidigt även uppdatera sina egna webbplatser och digitala tjänster.

SDG-förordningen fastställer att information från statliga myndigheter och andra behöriga aktörer på nationell nivå ska finnas tillgänglig på nationella webbplatser senast den 12 december 2020. För regioner och kommuner är deadline 12

⁴⁶ DIGG (2019). Myndigheters strategiska it-projekt, it-kostnader och mognad. Dnr 2019-162.

⁴⁷ Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012

⁴⁸ Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att vara nationell samordnare enligt förordningen om en gemensam digital ingång. Regeringsbeslut I2019/02843/DF.

december 2022 för att tillhandahålla liknande information. Redan den 12 december 2023 ska ett antal digitala tjänster (förfaranden) gå att genomföra helt digitalt.⁴⁹ Dessutom ska den så kallade ”en uppgift en gång”-principen gälla vilket innebär att behöriga aktörer på användarens begäran ska utbyta data eller dokument för att förenkla för användaren. För att som nation lyckas leva upp till SDG-förordningen är Sverige beroende av andra pågående arbeten och projekt. Nationellt handlar detta inte minst uppdragen att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte och ett ramverk för grunddata.

4.5 Starkare nationell samordning behövs

Införandet av SDG förordningen kan bli det största informationsdelningsprojekt EU har haft hittills. Många experter, inklusive från svenska myndigheter, deltar under samordning av DIGG i arbetet med att ta fram den arkitektur som krävs för att uppfylla förordningen. eDelivery och eIDAS är viktiga byggstenar från EU:s gemensamma arkitektur men det kommer också behöva byggas nya lösningar både nationellt och på EU-nivå.

Det finns många olika utmaningar men också möjligheter i den utveckling som är på gång. DIGG bedömer att arbetet skulle gynnas av en starkare nationell samordning. Utvecklingen av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen i Sverige bör även ta höjd för de krav som SDG-förordningen ställer. Vidare bedömer DIGG att det finns stor potential att använda SDG-förordningen som en utgångspunkt för att lösa även Sveriges nationella utmaningar med digital service. Arbetet med SDG-förordningen kommer kräva att Sverige ser över lagstiftning, skapar forum för att dela erfarenheter och öka kunskapen samt kräver även utveckling av säkra tekniska lösningar och datahantering.

⁴⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724, Bilaga II, exempel på förfaranden som listas är bland annat inlämnande av inkomstskattedeclaration, söka tillstånd för affärsverksamhet samt registrering av motorfordon.

5 Digital infrastruktur

DIGG:s bedömning är att den gemensamma digitala infrastrukturen i Sverige länge varit eftersatt och att initiativ istället har drivits av att kunna lösa ett problem mellan vissa aktörer eller inom en sektor. En välfungerande förvaltningsgemensam digital infrastruktur är en viktig förutsättning för att kunna utveckla den digitala förvaltningen och för att Sverige ska kunna leva upp till de krav EU ställer för att bli en del av den digitala inre marknaden.

Brist på samordning och styrning har varit hindrande för att få till en förvaltningsgemensam digital infrastruktur. Bedömningen är dock att Sverige nu är på rätt spår och att det nu finns goda möjligheter att komma ikapp andra jämförbara länder och skapa stora samhällsekonomiska nyttor, givet att styrning och ansvarsfördelning kan beslutas och att det finns möjlighet att ta de initialt höga investeringskostnaderna.

5.1 Sverige har saknat en nationell digital infrastruktur

Sverige har länge legat långt framme i internationella mätningar av offentlig förvaltnings digitalisering, och gör det i viss mån fortfarande. Vi har goda förutsättningar för digitalisering, till exempel i termer av väl utbyggt bredbandsnät och en hög utbildningsnivå hos befolkningen. Trots goda förutsättningar har vi dock på senare tid börjat halka efter jämförbara länder i olika internationella indexmätningar gällande offentlig förvaltnings digitalisering. En av anledningarna är att vi saknar många av de förvaltningsgemensamma strukturer som finns i andra länder, till exempel vad gäller informationsutbyte mellan offentliga aktörer.⁵⁰ Att en förvaltningsgemensam digital infrastruktur byggs upp är en viktig förutsättning för att kunna utveckla den offentliga förvaltningen, inte minst för att kunna svara mot de krav som EU ställer genom till exempel den

⁵⁰ DIGG (2020). Digital förvaltning i internationellt perspektiv.

gemensamma digitala ingången inom EU (SDG)⁵¹. Den utveckling som nu sker i Sverige behöver därför också ta höjd för det informationsutbyte som behöver kunna ske med andra medlemsstater.

5.2 Etableringen av en infrastruktur för informationsutbyte och grunddata har påbörjats

Genom att säkerställa att det finns en förvaltningsgemensam digital infrastruktur som alla myndigheter, kommuner och regioner kan använda sig av stärks förvaltningens förmåga att leverera effektiv, säker och innovativ digital service. En minskad suboptimering leder till lägre kostnader när lösningar är interoperabla med varandra och kan återanvändas i högre grad. Infrastrukturen möjliggör även ett ökat informationsflöde inom och med den offentliga förvaltningen, något som är avgörande för att kunna dra nytta av exempelvis nya datadrivna tekniker såsom AI.

Arbete med digital infrastruktur har länge pågått i Sverige, men arbetet har skett inom sektorer eller för specifika syften, vilket innebär att de lösningar som finns idag är myndighets- eller sektorspecifika och sällan interoperabla med varandra. DIGG har, tillsammans med flera andra myndigheter, sedan hösten 2019 bedrivit två regeringsuppdrag gällande dels grunddata⁵² och dels säkert och effektivt informationsutbyte⁵³. Inom ramen för dessa uppdrag har etablering av ett antal byggblock för informationsutbyte och grunddatadomäner påbörjats. I arbetet ingår också att etablera en struktur för styrning av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte och grunddata. Nu finns förutsättningar att åstadkomma det som länge efterfrågats bland myndigheter – en tydlighet kring ansvar och en plan för hur utvecklingen ska bedrivas. DIGG har även fått ett uppdrag som handlar om att analysera hur kommuner och regioner

⁵¹ Se artikel 28 i Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2018/1724, av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden som hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (förordningen om en gemensam digital ingång)

⁵² Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen. Regeringsbeslut I2019/03307/DF, I2019/01361/DF (delvis), I2019/01412/DF, I2019/01447/DF

⁵³ Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte. Regeringsbeslut I2019/03306/DF, I2019/01036/DF (delvis), I2019/01361/DF (delvis), I2019/02220/DF

ska kunna ta del av infrastrukturen framöver.⁵⁴ En stor del av den offentliga servicen sker i kommuner och regioner och för att kommunsektorn ska ha förmåga att i framtiden erbjuda välfärdstjänster av god kvalitet behöver även de integreras i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen.

5.3 Digital identitet är en viktig förutsättning

Inom regeringsuppdraget om informationsutbyte finns flera viktiga byggblock definierade. Bland dessa finns även infrastruktur eller tjänster som redan är eller delvis är etablerade. Digital identitet är ett sådant byggblock som DIGG ansvarar för. Digital identitet är i många fall är en avgörande förutsättning för att kunna vara en del av den digitala marknaden och utnyttja digitala offentliga tjänster. Här har Sverige en lösning som i stor utsträckning baseras på privata leverantörer, vilket kan vara problematiskt då identitetsområdet bygger på en hög nivå av tillit som staten borde vara garanten för. DIGG anser därför att det är viktigt att komma vidare med frågan om en statlig e-legitimation, där polisen utfärdar e-legitimation på motsvarande sätt som de gör med pass som grundidentitet.⁵⁵

En ytterligare viktig komponent vad gäller digital identitet är att bygga en infrastruktur för e-underskrift och att etablera tjänster för förvaltning och validering av e-underskrifter. Här finns många både juridiskt och tekniskt svåra frågor som behöver lösas. Det handlar till exempel om frågan om vad som faktiskt behöver skrivas under ur juridisk mening och sedan frågan om hur underskriften ska kunna valideras och hur den valideringen ska vara hållbar över tid. Här finns det ett förslag till en utveckling av långtidsvalidering med hjälp av Vinnova som DIGG vill driva under år 2021.

Ett fungerande system för e-legitimation är en viktig förutsättning för säkert informationsutbyte. Enligt e-legitimationsenkäten DIGG genomförde 2019 identifierades stora behov hos medarbetare att legitimera sig digitalt i andra organisationers digitala tjänster. Medarbetares möjligheter till e-underskrift är även det en mycket viktig funktion för samarbete mellan organisationer. E-legitimation för medarbetare är för närvarande i en förstudiefas.

⁵⁴ Infrastrukturdepartementet (2020). Uppdrag att genomföra en analys om förutsättningar för kommuners och regioners deltagande i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Regeringsbeslut I2020/02241/DF.

⁵⁵ SOU 2019:14. Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation. Stockholm: Justitiedepartementet.

Förstudierapporten ska publiceras i slutet av december 2020. DIGG föreslår där att ett enkelt avtal tas fram som knyter ihop utfärdare av e-legitimationer för medarbetare med förlitande parter, och där arbetsgivaren betalar ersättning för anskaffning.

Från och med den 29 september 2018 ställer den europeiska eIDAS-förordningen⁵⁶ krav på svenska myndigheter att erkänna särskilt anmälda europeiska e-legitimationer i nationella e-tjänster. DIGG ansvarar för de svenska förbindelsepunkterna (noderna) för gränsöverskridande elektronisk identifiering. Idag kan den svenska eIDAS-noden ta emot e-legitimering från nio länder: Belgien, Estland, Italien, Kroatien, Luxemburg, Portugal, Spanien, Storbritannien och Tyskland. 146 av uppskattningsvis 500 offentliga organ i Sverige som berörs av eIDAS förordningen hade den 20 mars 2019 påbörjat eller genomfört sitt anslutningsarbete.⁵⁷ Kommissionen kommer genomföra en översyn av förordningens tillämpning och rapportera resultaten till Europaparlamentet och rådet i början av 2021, detta kommer att ställa fortsatta krav på åtgärder inom medlemsstaterna.

Ett problem för eIDAS idag är skillnader i grundidentifiering mellan medlemsländerna. Svenska myndigheter kräver i princip alltid personnummer vid användande av digitala tjänster, medan exempelvis Tyskland inte använder personnummer överhuvudtaget. Idag kommer därför användare från andra länder in i den svenska noden, men kan i praktiken inte utföra särskilt mycket. Många myndigheter har därför skapat så kallade väntrum, där användaren efter att ha loggat in möts av ett meddelande som förklarar varför hen inte släpps in till själva e-tjänsten, och hur användaren kan få hjälp med sitt ärende på annat sätt.

5.4 Digital post befinner sig i ett strategiskt skede

Inom regeringsuppdraget om informationsutbyte finns även byggblocket Mina Meddelanden, som DIGG ansvarar för. Digital post är idag en "digitiserad" version av fysisk post, med liknande funktionalitet. För att svara mot behoven, och i

⁵⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG.

⁵⁷ Uppskattningen bygger på att alla som ska ansluta sig måste teckna ett Sweden Connect-avtal. Se DIGG (2019). Uppdrag om stödande åtgärder vid nationellt införande av eIDAS-förordningen. Dnr 2019-90. s. 2.

synnerhet framtida förväntningar och behov, av att utbyta information mellan offentlig förvaltning och privatpersoner eller företagare behöver Mina Meddelanden utvecklas med ny teknik i ny miljö.

Digital post är ett av flera områden som just nu befinner sig i ett strategiskt viktigt skede. Den utveckling som behöver ske och de val Sverige nu gör kommer vi att leva med länge och det är därför viktigt att rätt beslut fattas gällande exempelvis juridik och teknik. Det är också viktigt att de beslut som tas kring digital post hänger ihop med de beslut som tas inom andra delar av infrastrukturen för informationsutbyte, exempelvis vad gäller EU:s byggblock e-Delivery, Ineras projekt om säker digital kommunikation (SDK) och e-handels Peppol.

Att använda sig av digital post är frivilligt i Sverige och det svenska statliga brevlådealternativet Min myndighetspost är idag inget starkt alternativ för användarna. Istället har en stor majoritet av de svenska användarna en privat brevlådeoperatör. I många andra länder som till exempel i Danmark och Norge finns statligt upphandlade brevlådeoperatörer och man har valt tvingande lagstiftning antingen från användarsidan eller från avsändarsidan för att post ska gå digitalt.

5.5 Gemensamma problem behöver lösas gemensamt

För både e-legitimation och digital post finns övergripande frågor som skulle behöva få svar. Dels handlar det om att få ersättningssystemet till privata leverantörer av tjänsterna på plats. I ett pågående lagstiftningsarbete är förslaget att DIGG ska tillhandahålla auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och digital post och därutöver ta ut avgifter från de offentliga aktörer som använder de tjänster som tillhandahålls i auktorisationssystemen. Dessa avgifter ska täcka DIGG:s kostnader för att tillhandahålla auktorisationssystem samt täcka den ersättning DIGG ska betala till de leverantörer som är anslutna till auktorisationssystemen. Att systemet ännu inte finns på plats gör att utveckling inte bedrivs i den takt och utsträckning som är önskvärt, vilket blir ett hinder för digitaliseringen.

Det är viktigt att alla har möjlighet att ta del av samhällsinformation och få tillgång till samhällstjänster. Många kan idag inte få en e-legitimation, vilket är ett problem som tydligt aktualiserats under covid-19-pandemin. Det handlar exempelvis om personer som saknar svenskt personnummer. Många

samhällstjänster kräver idag en e-legitimation för ett digitalt genomförande. De som inte kan få en e-legitimation har därför under pandemin och gällande restriktioner haft mycket begränsade möjligheter till att ta del av samhällsservice.

Oaktat pandemin finns också andra viktiga frågor att utreda kring dagens lösningar. Till exempel kan minderåriga idag få en e-legitimation, vilket har möjliggjort för dem att teckna avtal med brevlådeoperatörer och på sätt få fakturor till en digital postlåda, trots de egentligen måste vara myndiga för att få ha en digital postlåda. Detta är ett potentiellt problem för många och ett faktiskt problem för de barn som hamnar hos kronofogden för obetalda fakturor som de eller deras föräldrar inte uppmärksammat. Hantering av minderåriga, samt hur Sverige hanterar de som av olika skäl inte inkluderas i den digitala världen är frågor som Sverige behöver ta ett helhetsgrepp kring. Detta behöver därför utredas vidare i närtid.

5.6 E-handel är ett delvis moget område

I april 2019 trädde e-fakturalagen i kraft. Lagen ställer krav på leverantörer att fakturera offentlig förvaltning elektroniskt, men ställer också krav på att offentliga aktörer kan ta emot e-fakturor och att ansluta sig till Peppols⁵⁸ infrastruktur som fakturamottagare.

E-handel kan hjälpa offentlig förvaltning att effektivisera, men övergången till strukturerad e-handel hjälper också till för att motverka ekobrott och korruption. Det är ett tydligt exempel på där digitala verktyg ger ökad kvalitet, kontroll och spårbarhet genom processen, och där nyttorna därför blir större än de direkta effektivitetsvinsterna som e-handel skapar i organisationerna.

I den undersökning av e-handel⁵⁹ som DIGG genomförde under våren 2020 är det tydligt att lagstiftningen på området fått genomslag. Samtliga myndigheter som deltar i enkäten svarar ja på frågan om myndigheten är registrerad som mottagare av e-faktura (Peppol BIS Billing 3) i Peppol. 75 procent av den totala mängden leverantörsfakturor som skickas till myndigheter är elektroniska. Trots detta finns

⁵⁸ Peppol (*Pan-European Public Procurement On-Line*) är ett internationellt nätverk och en infrastruktur för att sända standardiserade meddelanden mellan partners särskilt anpassat för e-handel.

⁵⁹ DIGG (2020). Uppföljning av myndigheternas e-handel. Tillgänglig: https://www.digg.se/e-handel-och-e-faktura/e-handel/uppfoljning-av-e-handel#var_analys_av_resultatet_for_2019 [Hämtat: 2020-12-14]

arbete kvar att göra. Idag är fokus inom Peppol på "Business to Government", men processen bör i framtiden också omfatta "Government to Business" och "Business to Business" för att bli verkligt effektiv. Sverige är ett litet land och därför kan vi inte ha olika e-handelsprocesser för hur en leverantör ska fakturera en offentlig eller en privat kund. Det blir även svårt att få förtroende för en process där man gör på olika sätt inom offentlig och privat sektor. E-handelsområdet är dessutom ett moget område med stabil infrastruktur vilket gör förutsättningarna för att expandera relativt goda.

Peppolinfrastrukturen skulle kunna ha många fler tillämpningsområden än enbart e-handel. I Norge har man till exempel valt att lägga myndighetspost inom Peppol. I Sverige pågår många parallella arbeten med syftet att skicka information digitalt på ett säkert sätt och det är viktigt att se till att vi inte nu bygger isolerade parallella system utan drar nytta av varandra. Annars riskerar vi att få en suboptimering med olika system för olika typer av information, som i och för sig är förvaltningsgemensamma, men där systemen ändå inte är interoperabla med varandra.

5.7 Infrastrukturen är mer än informationsutbyte

Det som nu etableras inom ramen för pågående regeringsuppdrag är en förvaltningsgemensam infrastruktur för informationsutbyte. Detta är en förutsättning för att Sverige ska kunna leva upp till SDG-förordningen i och med att förordningen från 2023 ställer krav på att en EU-medborgare inte ska behöva lämna uppgifter till en offentlig aktör om samma uppgift redan finns hos en annan offentlig aktör bland medlemsstaterna.

I DIGG:s undersökning om myndigheters digitala mognad anger 42 procent att de frågar enskilda om uppgifter som redan finns tillgängliga hos andra. Det absolut viktigaste enskilda skälet till detta anges vara befintliga lagar och regler. Det arbete som nu genomförs är därför viktigt.

SDG styr dessutom mot etableringen av en gemensam digital ingång till Europa, vilket innebär att Sverige står inför ett vägval. De flesta digitala kundmöten sker idag utifrån myndighetsstrukturen och inte utifrån användarnas livshändelser. Den utveckling av gemensamma ingångar som sker i Sverige är begränsad och ofta enbart för en enskild livshändelse. Att bygga ingångar utifrån livshändelser förenklar för privatperson och företagare i och med att ingångarna möjliggör för

att genomföra sina livshändelser samlat. Det val som Sverige nu står inför är om det ska finnas en samlad digital ingång eller om vi som nu ska fortsätta att bygga olika ingångar för olika livshändelser. Det finns för- och nackdelar med båda sätten. Att bygga utifrån specifika livshändelser ger möjlighet till specialanpassad service i form av struktur, logik och utseende för just den specifika livshändelsen. Samtidigt möter en privatperson eller en företagare ofta flera olika livshändelser på samma gång eller inom en kort tidsrymd och just att livshändelserna är specialanpassade kan då istället upplevas som en nackdel och försvårande för användaren. Eftersom arbetet med separata ingångar pågår är det viktigt att Sverige snabbt kommer fram till en inriktning om vilken väg som ska gälla så att inte det som nu utvecklas snart behöver göras om, ifall ett beslut om en gemensam ingång fattas längre fram. Eftersom detta berör flera olika politikområden behöver ett eventuellt beslut om en gemensam ingång komma från regeringen.

DIGG anser att Sverige i samband med införandet av SDG-förordningen ska ta tillfället i akt och ta draghjälp av de krav EU ställer i förordningen, detta gäller såväl i servicehänseende som i utveckling av infrastruktur för att tillhandahålla service. Genom införandet av SDG-förordningen har Sverige en chans att agera proaktivt istället för att vara reaktiva och endast tillse att minimikraven i förordningen uppfylls. Ett proaktivt införande ställer krav på en fungerande förvaltningsgemensam infrastruktur för informationsutbyte, med exempelvis säkra sätt att identifiera sig både nationellt och internationellt. Samtidigt ställer förordningen också krav som riktar sig mot kundmötet. Nyttan blir i slutändan en enklare, öppnare och mer effektiv förvaltning. Det investeringar som inledningsvis krävs för att förvaltningen ska leva upp till principen om en uppgift en gång kommer att vara höga. På sikt bedömer DIGG att en mer samordnad informationshantering kommer löna sig, för såväl privatperson och företag som för den offentliga förvaltningen.

Regeringen bör därför arbeta för att principen om en uppgift en gång ska vara utgångspunkten även inom Sverige och inte bara för de gränsöverskridande tjänster som EU-förordningen kräver. Detta för att på ett konkret sätt harmonisera med EU-lagstiftningen och ta steg mot en förvaltning som utgår från användarens behov i mötet med det offentliga, istället för att fortsätta låta varje aktör styra användarna.

6 Styrning av digitaliseringspolitiken

Digitaliseringspolitiken har tidigare präglats av fragmentering och ett stort självbestämmande. DIGG:s bedömning är att en ambitionshöjning har skett och att fokus nu ligger på att öka helhetssynen och konsolidera och standardisera de komponenter och lösningar som behövs i hela eller stora delar av förvaltningen. Denna utveckling bedöms kunna ha stor positiv inverkan på den svenska förvaltningens förutsättningar att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Samtidigt är ansvaret för digitaliseringen fortfarande utspritt och präglat av en hög grad av frivillighet. För att nå regeringens ambitiösa mål behöver regeringen styra mot en användning av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen och signalera att ett förvaltningsgemensamt perspektiv är viktigt.

6.1 Regeringen har höjt ambitionsnivån

Den svenska offentliga förvaltningen karaktäriseras av decentralisering, med ett ganska litet regeringskansli och istället många och relativt stora fristående myndigheter. Bortsett från regeringskansliet så har de funktioner som är ansvariga för samordning relativt svagt mandat. Sättet som myndigheterna styrs gör också att de har svaga incitament att se till helheten, utan tenderar att prioritera sin egen verksamhet och att undvika risker. Detta är inte nödvändigtvis något dåligt men skapar utmaningar när det gäller tvärsektoriella frågor så som digitaliseringspolitiken.

OECD har påpekat att det som hitintills tjänat Sverige väl inte nödvändigtvis kommer göra det i framtiden eftersom digitaliseringen ställer nya krav. Utmaningen för Sverige beskrivs som bristen av helhetsbild och behovet av att styra mot bredare mål än den som gäller inom en specifik sektor och att eftersträva nytta för "koncernen staten" snarare än för den enskilda myndigheten.

Utmaningen är med andra ord att försöka undvika att styrningen av digitaliseringen sker okoordinerat i stuprör.⁶⁰

Sedan 2018 har DIGG lett ett arbete som syftar till att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte och ett nationellt ramverk för grunddata. DIGG utvecklar också en samlad uppföljning och analys av digitaliseringsområdet och samordnar exempelvis arbetet med den gemensamma digitala ingången till Europa (SDG). Detta är en tydlig ambitionshöjning för att åstadkomma den samordning som behövs och skapa förutsättningar för att effektivisera och även skapa nya lösningar och tjänster. I budgetpropositionen för 2021 har ytterligare en ambitionshöjning skett då regeringen aviserat att de omfördelar medel permanent från flera statliga myndigheter för att finansiera förvaltningsgemensamma lösningar.⁶¹

6.2 Utspritt ansvar och frivillighet kan leda till brist på samordning

Trots den ambitionshöjning som skett vad gäller styrningen av digitaliseringspolitiken finns svårigheter som följer av den decentraliserade förvaltningsmodellen kvar. Till exempel finns det delar där Sverige ännu inte tagit ställning. Detta gäller exempelvis en förvaltningsgemensam infrastruktur för kundmöte där utvecklingen i Europa går mot en gemensam ingång, men där arbetet med utveckling av kundmöten i Sverige sker enskilt hos respektive aktör.

DIGG är nationell samordnare för SDG, men införandet sker i praktiken av alla enskilda offentliga aktörer var för sig vilket innebär en risk för dubbelarbete. De lösningar som på grund av SDG-förordningen måste införas av flera olika aktörer inom förvaltningen liknar varandra, eftersom det är samma uppgifter som kommer behöva lösas för att uppfylla kraven. Då alla aktörer är självständiga och det är svårt att få en överblick över arbetet finns en risk för suboptimering. Att aktörerna kommer ”uppfinna hjulet igen”, uppfinna samma eller liknande ”hjul” istället för att samutveckla eller återanvända det som tagits fram av andra.

⁶⁰ OECD (2019). Digital Government Review of Sweden: Towards a Data-driven Public Sector. OECD Digital Government Studies. Paris: OECD Publishing.

⁶¹ Prop. 2020/21:1 Budgetpropositionen för 2021. Stockholm: Finansdepartementet.

Ett ytterligare exempel på utspritt ansvar är inom e-handel och e-upphandlingsområdet. För offentlig sektor handlar detta i praktiken mycket om Peppol. DIGG är Peppol-myndighet och har ansvar för avtalsfrågor, informationsspridning och stöd för de företag som vill bli operatörer i Peppol. Ansvaret delas dock i praktiken med Upphandlingsmyndigheten som ansvarar för arbetet med upphandlingar i offentlig sektor, vilket kan upplevas som rörigt av användarna om kommunikationen inte samordnas.

DIGG har i uppgift att samordna, stödja och tillhandahålla flera infrastrukturkomponenter. Det är dock de offentliga aktörerna själva som avgör om, hur mycket och i vilket läge de använder de byggblock som tas fram som exempelvis digital post, elektronisk identifiering eller eDelivery. Därför måste regeringen i sin styrning av myndigheterna styra mot användande av den förvaltningsgemensamma infrastrukturen om nyttan ska kunna realiserats fullt ut.

Jämfört med våra nordiska grannländer är det där är vanligare med tvingande styrning avseende offentlig förvaltnings användande av e-tjänster. I Danmark har det varit obligatoriskt att ta emot post från offentlig förvaltning digitalt sedan 2013, och man lagstiftade om e-faktura redan 2005. I Norge trädde e-fakturalagen i kraft 2011. Genom att använda tvingande lagstiftning istället för frivillighet får man naturligtvis enklare en större användning av tjänsterna, vilket underlättar för nyttorealiserings av framför allt olika stordriftsfördelar, men det riskerar också att minska incitamenten att utveckla användarvänliga tjänster. Den höga graden av frivillighet och självständighet ökar även risken för dubbelfinansiering av samma eller liknande lösningar. Om anslutningen inte blir som förväntat eller anslutningstakten inte är tillräckligt hög bör regeringen därför överväga tvingande lagstiftning.

6.3 Digitalisering är en lagsport

Digitaliseringen av den offentlig förvaltning är inget som en enskild aktör kan genomföra. Det behöver ske hos varje aktör och inom varje sektor. Genom att erbjuda samordning och stöd kan DIGG utöva en form av ”mjuk styrning” för att påverka vilken riktning andra aktörer tar i sitt digitaliseringsarbete. DIGG utövar även tillsyn avseende webbtillgänglighet och har föreskriftsrätt avseende exempelvis elektroniska fakturor. I budgetpropositionen för 2021 har även medel omfördelats till ett särskilt anslag för förvaltningsgemensam infrastruktur som

kommer disponeras av DIGG.⁶² Detta har potential att bli ett kraftfullt styrmedel och innebär en ytterligare ambitionshöjning på området. Det är regeringen som styr digitaliseringspolitiken, men DIGG har fått en allt viktigare roll i detta.

Den svenska förvaltningsmodellen ger oss möjlighet att vara mer lättroliga och gör att det lättare att fatta beslut där sakkunskapen finns och nära den verksamheten besluten gäller. Å andra sidan blir det jämförelsevis svårt att styra tvärssektoriella frågor så som digitaliseringspolitik. För att skapa goda förutsättningar för förvaltningen att jobba tillsammans behövs en politiskt sanktionerad gemensam målbild att sträva mot samt en gemensam grundläggande infrastruktur och standardisering.

För att nå en digital förvaltning måste mycket av utvecklingen ske i samverkan och samarbete. Digitalisering är mer än den digitala tekniken, den är också användningen av teknik och de kulturer, processer och arbetssätt som kringgärdar den. OECD har pekat på att svensk förvaltnings digitalisering skulle gynnas av en kultur som i större utsträckning främjade innovation, experimenterande och öppna data.⁶³

Framgångsrik digitalisering kräver kunskap om digitaliseringens möjligheter, men för att digitaliseringen ska bli ändamålsenligt krävs även stor kunskap om verksamhetens kärnuppgifter. Det är dessutom uppenbart att det uppstår nytta när tidigare analoga saker och tjänster blir digitala, men den stora potentialen uppstår när data delas och används för nya tjänster och insikter. Denna utveckling främjas av såväl arbetet med öppna data som inom arbetet med att etablera en förvaltningsgemensam infrastruktur för informationsutbyte och ett ramverk för grunddata. Data är också grunden för framgångsrikt arbete med nya digitala tekniker så som AI.

6.4 Gemensam infrastruktur skapar förutsättningar

Att utveckla en förvaltningsgemensam digital infrastruktur är och har varit en central del i digitaliseringspolitiken. Sedan DIGG bildades och i samband men de

⁶² Prop. 2020/21:1 Budgetpropositionen för 2021. Utg. omr. 22. Stockholm: Finansdepartementet.

⁶³ OECD (2019). Digital Government Review of Sweden: Towards a Data-driven Public Sector. OECD Digital Government Studies. Paris: OECD Publishing.

regeringsuppdrag om informationsutbyte och grunddata som flera myndigheter är inblandade i är detta ett område där styrningen nu blir allt mer kraftfull och tydlig. I och med det arbete som sker nu ökar helhetssynen och infrastrukturen kommer med tiden att få fler standardiserade komponenter och lösningar.

Gemensamma tjänster och infrastrukturella lösningar innebär en minskad suboptimering och effektivare utveckling då de enskilda offentliga aktörerna inte behöver bygga kostsamma egna lösningar för att lösa samma problem. Olika system kommer också bli mer interoperabla med varandra, vilket även möjliggör ett ökat informationsflöde inom och med den offentliga förvaltningen, något som är avgörande för att kunna dra nytta av nya datadrivna tekniker och möjliggöra nya tjänster.

Inom ramen för det etableringsprojekt för en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte som DIGG leder utvecklas inte enbart byggblock (tekniska förmågor, tjänster, standardiserade modeller, ramverk och mönster) utan även en modell för styrning och förslag till finansiering. Att fler beslut på så vis lyfts från de enskilda myndigheterna och istället fattas gemensamt eller av andra myndigheter innebär ett skifte för svensk förvaltning. Detta skapar förutsättningar för en sammanhållen och effektiv digital förvaltning i Sverige.

6.5 Gemensam framtidsbild underlättar sammanhållen styrning

Genom etableringen av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte förändras den svenska förvaltningen. Denna förändring är en viktig förutsättning för mycket av det digitaliseringsarbete som kommer behöva göras framöver, inte minst för att möta de välfärdsutmaningar som Sverige står inför.⁶⁴ Arbetet med styrningen av den digitala infrastrukturen kommer också kunna peka ut viktiga utvecklingsområden och vilka utmaningar som behöver hanteras.

Arbetet med infrastrukturen kommer således framöver att ge en typ av målbild för centrala delar av digitaliseringspolitiken. När infrastrukturen faktiskt är på plats kommer dock behovet av en mer samhällsinriktad gemensam målbild att

⁶⁴ SOU 2020:8. Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget. Slutbetänkande av kommunutredningen. Stockholm: Finansdepartementet.

aktualiseras. Behovet av en sådan har också OECD lyft fram som en del i att stödja ett strategiskt ledarskap, stödja prioriteringar, visa på värdekedjor och peka ut ansvarsområden.⁶⁵ DIGG och andra ansvariga inom den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte kan åstadkomma mycket. Men för att sätta en gemensam vision, prioriteringar, ambitionsnivå och göra strategiska vägval behövs politiskt stöd och en plan för den digitala förvaltningen som helhet.

För att stärka det förvaltningsgemensamma perspektivet, möjliggöra prioritering och sammanföra de olika initiativ som pågår behövs en gemensam målbild. Den nuvarande digitaliseringsstrategin är förklarande snarare än normerande, och de är mycket ovanligt att myndigheterna medvetet arbetar utifrån den.⁶⁶ I jämförelse med andra EU-länder är Sveriges digitala förvaltning visserligen bra, men också ojämn om man ser till olika livshändelser. Detta framgår bland annat i EU-kommissionens internationella mätning eGovernment Benchmark, där Sverige halkar efter vad gäller att erbjuda offentliga tjänster med användarfokus.⁶⁷

I och med digitaliseringen av samhället i stort kommer också medborgarnas krav på den digitala service som offentlig förvaltning erbjuder att öka.

6.6 Uppföljningen av offentlig förvaltnings digitalisering utvecklas

För att stödja regeringen med underlag har DIGG i uppdrag att följa upp utvecklingen av den offentliga förvaltningens digitalisering⁶⁸. DIGG fortsätter arbetet med att öka sin uppföljningsförmåga genom att ta fram ett ramverk för uppföljning. Arbetet kommer att innebära att regeringen får en tydligare bild av hur digitaliseringen av offentlig förvaltning kontinuerligt fortskrider. Målsättningen är att DIGG i början av 2022 ska kunna svara på frågan om hur digitaliseringen i offentlig förvaltning fortskrider och vilka effekter och nyttor den ger upphov till. Lämpliga indikatorer för att följa digitaliseringens utveckling ska också finnas på plats. Det kommer bland annat innebära möjligheter till GAP-

⁶⁵ OECD (2019). Digital Government Review of Sweden: Towards a Data-driven Public Sector. OECD Digital Government Studies. Paris: OECD Publishing.

⁶⁶ Statskontoret (2020). Styrning av digitala investeringar. Delrapport. Dnr 2020/40-5

⁶⁷ DIGG (2020). Digital förvaltning i internationellt perspektiv. Se även Europeiska kommissionen (2019), "eGovernment Benchmark 2019, Source data". Tillgänglig: https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=62371

⁶⁸ SFS 2018:1486. Förordning med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

analyser mellan nuläge och önskvärt läge i syfte att identifiera utvecklingsområden.

Ett problem vid utveckling av indikatorer är att även om önskvärda indikatorer kan beskrivas innebär bristen på tillgängliga data ett hinder i att faktiskt kunna mäta och följa dem. Detta har blivit väldigt tydligt under det arbete som DIGG bedrivit tillsammans med SKR, RISE och Digitaliseringsrådets kansli under 2019–2020 i syfte att ta fram ett digitaliseringsindex för kommuner och regioner.⁶⁹ Under arbetets gång identifierades och beskrevs indikatorer för nio olika områden, men tillfredsställande data för att faktiskt mäta indikatorerna fanns endast tillgängliga inom två av dessa områden. För att det ska vara möjligt att ge en rättvisande lägesbild över offentlig förvaltnings digitalisering räcker det inte med att DIGG identifierar och tar fram nyckeltal. Regeringen behöver också krävställa gentemot övriga offentliga aktörer så att data finns tillgängliga för att uppföljningen ska kunna bli ändamålsenlig.

⁶⁹ RISE (2020). Digitaliseringsindex för svenska kommuner och regioner. Tillgänglig: <https://www.ri.se/sv/vad-vi-gor/projekt/digitaliseringsindex-svenska-kommuner-och-regioner> [Hämtat: 2020-12-11]

7 Vägen framåt

Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. I de föregående kapitlen har vi redogjort för DIGG:s samlade analys och bedömning av digitaliseringen i den offentliga förvaltningen år 2020. I detta avslutande kapitel lyfter DIGG fram de områden som vi bedömer behöver prioriteras för att Sverige på bästa sätt ska kunna ta nästa steg i utvecklingen.

Detta handlar om att prioritera etableringen av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte. Offentlig förvaltning som helhet behöver också bli bättre på datahantering och regeringen bör tydliggöra samordnat digitaliseringsansvar inom fler områden.

Regeringen och DIGG arbetar redan aktivt inom dessa områden, men det finns mycket kvar att göra.

7.1 Prioritera digital infrastruktur

Etableringen av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte är en förutsättning för mycket annan digitalisering i offentlig förvaltning. Detta arbete bör därför ges särskilt prioritet. Särskilt viktigt är att styrningen av infrastrukturen kommer på plats och att alla som behöver har tillgång till en e-legitimation.

7.1.1 Rätt styrning först

Regeringen bör stödja utvecklingen av den digitala förvaltningen genom att skapa ett forum för samordning inom regeringskansliet under ledning av infrastrukturdepartementet. Regeringen behöver även bistå DIGG i att skapa en tydlighet kring vad de olika ansvarsrollerna inom den framväxande infrastrukturen innebär och vilka krav som ställs på dessa aktörer. Detta bland annat genom att ta vidare de författningsförslag som kommer lämnas in i januari nästa år.⁷⁰

⁷⁰ Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte. Regeringsbeslut I2019/03306/DF, I2019/01036/DF (delvis), I2019/01361/DF (delvis),

Styrningen är en förutsättning för ett framgångsrikt fortsatt arbete med infrastrukturen. Om lanseringen av någon komponent som ska ingå i infrastrukturen försenas något kommer det i de flesta fall inte innebära något stort problem. Styrningen behöver däremot vara på plats tidigt för att undvika suboptimering och tydliggöra förväntningar. Det behövs en tydlighet kring vem som är ansvarig för vad och vad som ska göras i vilken ordning. Aktörerna som ska delta i arbetet måste tidigt veta vilket ansvar de tar på sig genom att gå med. Övriga aktörer måste också inse att de förväntas anpassa sig till de beslut som fattas, vilket kan komma att innebära kostnader.

7.1.2 Digital identitet är en viktig förutsättning

I ett allt mer digitalt samhälle har e-legitimation blivit en förutsättning för att få tillgång till offentliga och privata tjänster och betalningslösningar. Staten bör ha möjlighet att kontrollera villkoren för e-legitimation samt stå för den digitala grundidentifieringen. DIGG anser därför att det är viktigt att komma vidare med frågan om en statlig e-legitimation, där polisen utfärdar e-legitimation på motsvarande sätt som de gör med pass som grundidentitet.

Digital identitet är även en viktig förutsättning för säkert informationsutbyte och ett effektivt samarbete mellan organisationer. DIGG anser därför att det är angeläget att det tas fram ett eID för medarbetare. Sedan juni 2020 pågår en utredning om detta hos DIGG som befinner sig i förstudiefas. Förstudierapporten ska publiceras i slutet av december 2020. DIGG föreslår där att ett enkelt avtal tas fram som knyter ihop utfärdare av e-legitimationer för medarbetare med förlitande parter, och där arbetsgivaren betalar ersättning för anskaffning.

7.2 Data bygger den digitala förvaltningen

Digitalisering handlar om data. Det därför centralt att hanteringen av data i offentlig förvaltning blir mer strukturerad och att den data som finns dels är möjlig att använda och även faktiskt används för tjänster, datadrivet

I2019/02220/DF & Infrastrukturdepartementet (2019). Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen. Regeringsbeslut I2019/03307/DF, I2019/01361/DF (delvis), I2019/01412/DF, I2019/01447/DF

utvecklingsarbete och analys. För att åstadkomma detta är det två nyckelområden som bör prioriteras framöver: Grunddata och öppna data.

7.2.1 Grunddata

När det gäller grunddata är det viktigt att regeringen inte tappar fokus på detta utan fortsätter att stödja arbetet. Framför allt innebär detta att regeringen i sin styrning av myndigheterna bör kräva anslutning till- och användning av grunddatadomänerna av de myndigheter som använder dessa data i sin verksamhet. Regeringen bör även främja arbetet med att etablera fler grunddatadomäner genom att säkerställa att det finns finansiering för vidare utveckling.

För att gynna användningen av grunddata är det centralt att den är avgiftsfri i så stor utsträckning som möjligt. En större grad av avgiftsfrihet skulle dock innebära konsekvenser för de som idag är avgiftsfinansierade. Beslut måste därför fattas på politiskt nivå om hur intäktsbortfallen ska hanteras.

Regeringen bör även arbeta för att principen om ”en uppgift en gång” ska vara utgångspunkten inom Sveriges förvaltning och inte bara för de gränsöverskridande tjänster som SDG-förordningen kräver. Detta skulle innebära ett konkret steg mot en datadriven förvaltning som utgå från användarens behov.

7.2.2 Öppna data

Gällande öppna data bör regeringen aktivt främja de principer för att tillgängliggöra information som DIGG har utvecklat för offentliga verksamheter.⁷¹ Detta genom att tydligt kommunicera att dessa principer ska vara normerande, exempelvis i den aviserade datastrategin, och genom att inkludera dem i uppföljningen av myndigheterna.

Regeringen kan även främja tillgängliggörandet av öppna data genom att ge myndigheter i uppdrag att publicera datamängder som öppna data på Sveriges dataportal. Datamängder som identifieras som särskilt värdefulla utifrån

⁷¹ DIGG (2020). Nationella principer för att tillgängliggöra information. Tillgänglig: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/oppna-och-delade-data/offentliga-aktorer/nationella-principer> [Hämtat: 2020-12-10]

Lantmäteriets tidigare regeringsuppdrag⁷² bör prioriteras, men öppenhet ska vara standard vilket innebär att denna typ av uppgift skulle kunna ingå vid alla typer av rapportering som inte primärt består av skyddsvärd information.

7.3 Tydliggör samordnat digitaliseringsansvar inom fler områden

För att snabba på den digitala transformationen anser DIGG att regeringen bör peka ut ett digitaliseringsansvar inom fler sektorer, sakområden, dataområden eller livshändelser. Detta skulle tydliggöra kundperspektivet och underlätta uppföljningen och också öka möjligheten för regeringen att få en samlad bild av offentlig förvaltnings digitalisering.

I Sverige pågår just nu flera stora projekt som syftar till samordning av förvaltningsgemensamma delar av infrastrukturen. Det räcker dock inte att det som är helt förvaltningsgemensamt samordnas. Det finns behov av en tydligt utpekad samordning även inom och gentemot olika områden för att säkerställa att den digitala utveckling som sker där går i takt med den som sker förvaltningsgemensamt. Inom vissa områden, till exempel inom e-hälsoområdet finns en tydlig vision, gemensam planering och också uppföljning av arbetet. Ett annat exempel är Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF), där rättsväsendets myndigheter har regeringens uppdrag att med stöd av it utveckla ett förbättrat informationsutbyte i brottmålshanteringen. Ett liknande tillvägagångssätt med ett, från regeringen, utpekat digitaliseringsansvar skulle kunna användas inom fler områden. Hur ansvaret ska fördelas kan behöva vara olika och utgå från sektor, sakområde, dataområde eller livshändelse. Ett sådant ansvar skulle underlätta uppföljning och möjliggöra att relevant data finns tillgänglig. Det skulle dessutom tydliggöra vem DIGG kan föra dialog med för att fånga upp nya förvaltningsgemensamma behov och också säkerställa att utveckling på olika nivåer hänger ihop.

⁷² Lantmäteriet (2020). Tillgängliggörande av särskilt värdefulla datamängder. Dnr. 2019:007157

Referenser

- DIGG (2019). *Förslag till handlingsplan för tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna data. Bilaga 1 till Delrapport avseende regeringsuppdrag rörande öppna data, öppen och datadriven innovation och AI. Dnr: 2019–139*
- DIGG (2019). *Myndigheternas digitala mognad och IT-kostnader – en enkätundersökning riktad till statliga myndigheter. Dnr: 2019–469*
- DIGG (2019). *Myndigheters strategiska it-projekt, it-kostnader och mognad. Återrapportering. Dnr: 2019–162*
- DIGG (2019). *Svenskt ramverk för digital samverkan. Tillgänglig: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/svenskt-ramverk-for-digital-samverkan> [Hämtad: 2020-12-04]*
- DIGG (2019). *Säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga sektorn. Slutrapport. Dnr: 2019–100*
- DIGG (2019). *Uppdrag om stödjande åtgärder vid nationellt införande av eIDAS-förordningen. Återrapportering. Dnr: 2019–90*
- DIGG (2019). *Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata. Slutrapport. Dnr: 2018–31*
- DIGG (2019). *Uppföljning av myndigheternas e-handel. Tillgänglig: https://www.digg.se/e-handel-och-e-faktura/e-handel/uppfoljning-av-e-handel#var_analys_av_resultatet_for_2019 [Hämtad: 2020-12-10]*
- DIGG (2020). *Hack the Crisis Sweden, Slutrapport, Dnr: 2020–621*
- DIGG (2020). *Digital förvaltning i internationellt perspektiv.*
- DIGG (2020). *Främja den offentliga förvaltningens förmåga att använda AI. Delrapport i regeringsuppdraget I2019/01416/DF, I2019/01020/DF (delvis)*
- DIGG (2020). *Nationella principer för att tillgängliggöra information. Tillgänglig: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/sveriges-dataportal/principer> [Hämtad: 2020-11-30]*

- DIGG (2020). *Principer för att tillgängliggöra information*. Tillgänglig: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/sveriges-dataportal/principer> [Hämtat: 2020-12-08]
- DIGG (2020). *Styrning av digitala investeringar*. Slutrapport. Dnr. 2020–325
- DIGG (2020). *Uppdrag att utveckla digitaliseringen av verksamhetsstöd för den gemensamma jordbrukspolitiken*. Delrapport i regeringsuppdraget N2020/01636/JL
- Ekholm, Anders et al. (2018). *Förbjuden framtid? – den digitala kommunen*. Institutet för framtidsstudier.
- Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012
- Europaparlamentets och rådets Direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer.
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG.
- European commission. eGovernment Benchmark 2020: eGovernment that works for the people. Tillgänglig: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/egovernment-benchmark-2020-egovernment-works-people> [Hämtad: 2020-12-10]
- European commission. Ministerial Declaration on eGovernment – the Tallinn Declaration. Tillgänglig: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration> [Hämtad: 2020-12-10]
- Infrastrukturdepartementet (2019). *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Myndigheten för digital förvaltning*. Regeringsbeslut I2019/03420/DF, I2019/02852/D, I2019/03404/SVS

Infrastrukturdepartementet (2019). *Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte*. Regeringsbeslut I2019/03306/DF, I2019/01036/DF (delvis), I2019/01361/DF (delvis), I2019/02220/DF

Infrastrukturdepartementet (2019). *Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen*. Regeringsbeslut I2019/03307/DF, I2019/01361/DF (delvis), I2019/01412/DF, I2019/01447/DF

Infrastrukturdepartementet (2019). *Uppdrag att vara nationell samordnare enligt förordningen om en gemensam digital ingång*. Regeringsbeslut I2019/02843/DF

Infrastrukturdepartementet (2019). *Uppdrag att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens*. Regeringsbeslut I2019/01416/DF, I2019/01020/DF (delvis).

Infrastrukturdepartementet (2020). *Uppdrag att analysera och ta fram förslag på utvecklad styrning av digitala investeringar i offentlig förvaltning*. Regeringsbeslut I2020/00420/DF

Infrastrukturdepartementet (2020). *Uppdrag att genomföra en analys om förutsättningar för kommuners och regioners deltagande i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen*. Regeringsbeslut I2020/02241/DF

Infrastrukturdepartementet (2020). *Uppdrag att kartlägga och analysera erfarenheter och behov av åtgärder för att leva och verka digitalt i spåren av utbrottet av covid-19*. Regeringsbeslut I2020/01584/D

Infrastrukturdepartementet (2020). *Uppdrag att vara projektledare för respektive använda Hack for Sweden*. Regeringsbeslut I2020/00911/DF

Kommittédirektiv 2020:27. *Ökad och standardiserad användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen*. Stockholm. Infrastrukturdepartementet.

Näringsdepartementet (2012). *Med medborgaren i centrum – regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning* (dnr. N2012/06402/ITP).

Näringsdepartementet (2020). *Uppdrag att utveckla digitaliseringen av verksamhetsstöd för den gemensamma jordbrukspolitiken*. Regeringsbeslut N2020/01636/JL

- OECD (2019). *Digital Government Review of Sweden: Towards a Data-driven Public Sector*. OECD Digital Government Studies. Paris: OECD Publishing.
Tillgänglig: <https://doi.org/10.1787/4daf932b-en>. [Hämtad: 2020-12-10]
- OECD (2019). *OECD Open, Useful and Re-usable data (OURdata) Index: 2019*.
Tillgänglig: <http://www.oecd.org/gov/digital-government/policy-paper-ourdata-index-2019.htm> [Hämtad: 2020-12-10]
- Prop. 2020/21:1 *Budgetpropositionen för 2021*. Utgiftsområde 22. Stockholm.
Finansdepartementet
- RISE (2020). Digitaliseringsindex för svenska kommuner och regioner.
Tillgänglig: <https://www.ri.se/sv/vad-vi-gor/projekt/digitaliseringsindex-svenska-kommuner-och-regioner> [Hämtat: 2020-12-11]
- SFS 2018:1486. *Förordning med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning*.
Stockholm: Infrastrukturdepartementet.
- SFS 2018:1937. *Lag. Om tillgänglighet till digital offentlig service*. Stockholm.
Infrastrukturdepartementet.
- SOU 2014:10. *Ett steg vidare – nya regler och åtgärder för att främja vidareutnyttjande av handlingar*. Betänkande av PSI-utredningen. Stockholm:
Finansdepartementet.
- SOU 2018:25. *Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering*. Betänkande av
Digitaliseringsrättsutredningen. Stockholm: Finansdepartementet.
- SOU 2019:14. *Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation*. Betänkande av 2017 års
ID-kortsutredning. Stockholm: Finansdepartementet.
- SOU 2020:8. *Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget*.
Slutbetänkande av kommunutredningen. Stockholm: Finansdepartementet.
- Statskontoret (2018). *Analys av hinder för vidareutnyttjande av öppna data från
statliga myndigheter*. Dnr: 2018:6
- Statskontoret (2020). *Styrning av digitala investeringar*. Delrapport. Dnr 2020/40–5.
- Utbildningsdepartementet (2016). *Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar
och stärkt konkurrenskraft* (Prop.2016/17:50).